

**Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni
Ameti siseauditi osakonna
enesehindamise sõltumatu väline kinnitamine**

**Lõpparuanne
nr FKO-1/2014**

13. juuni 2014

SISUKORD

<i>EESSÕNA</i>	3
<i>A-OSA</i>	4
Välishindamise tulemused	4
Kokkuvõte parimatest praktikatest	5
Kokkuvõte olulistest tähelepanekutest	5
Taustinformatsioon	6
<i>B-OSA</i>	7
Tähelepanekud ja soovitused	7
1. Tähelepanek – PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmis kirjeldatud põhimõtteid ei ole alati järgitud (Väheoluline)	7
2. Tähelepanek – PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm on ajakohastamata ning osade kvaliteedi tagamise programmis toodud tulemuslikkuse hindamise mõõdikutel puudub sihtväärtus (Väheoluline)	8
3. Tähelepanek – PRIA SAO eelarve vähenemise tõttu ei pruugi PRIA SAO olla alates 2015. a enam võimeline täitma makseagentuuri siseauditi ülesandeid ja lisama väärtust PRIA tegevustele selliselt nagu seda ootavad tippjuhtkond ja kõrgem juhtorgan (Oluline)	8
4. Tähelepanek – PRIA SAO käsiraamat on ajakohastamata, täpsustamist vajavad mitmed siseauditeerimise põhimõtted ning nõuded dokumenteerimisele (Oluline)	10
5. Tähelepanek – SAO ei ole andnud hinnangut valitsemisprotsessidele ning SAO tööd reguleerivates dokumentides ei ole sätestatud valitsemisele hinnangu andmise põhimõtted (Oluline)	12
6. Tähelepanek – Auditi ajaplaanis ei põhjendata auditi aruande projekti kommenteerimise etapis toimunud ajaplaani muudatust (Väheoluline)	13
7. Tähelepanek – Auditi aruannetes ei anta siseaudiitori arvamust lähtudes käsiraamatus ja sise-eeskirjas toodud põhimõtetest ning täpsustamist vajab tähelepanekute pealkirjade sõnastus (Väheoluline)	13
8. Tähelepanek - Seire teostamine ei ole süsteemne ning kontrolljälg soovituste rakendamise seire teostamisest ei ole piisav (Oluline)	14
<i>LISA 1. KOKKUVÕTE STANDARDITELE VASTAVUSE HINDAMISEST</i>	17
<i>LISA 2. SÕLTUMATU VÄLISE HINDAJA KINNITUS</i>	19

EESSÕNA

Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond viis perioodil 22.01.-13.06.2014. a läbi Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) siseauditi osakonna (edaspidi SAO) enesehindamise sõltumatu välise kinnitamise (edaspidi välishindamine). Välishindamise alus oli finantskontrolli osakonna 2014. a tööplan, Vabariigi Valitsuse 04.12.2012. a määruse nr 79¹ § 11 (edaspidi siseauditeerimise üldeeskiri) ja PRIA SAO juhataja 9. jaanuaril 2014. a saadetud kiri nr 3-4/2.

Välishindamise eesmärk oli hinnangu andmine PRIA SAO kindlustandvale ja nõuandvale tööle, sealhulgas selle vastavusele siseauditeerimise definitsioonile, eetikakoodeksile ja Standarditele (edaspidi Standardid). Hindamise ulatus hõlmas SAO tegevust 2013. a.

Töörühm viis välishindamise läbi vastavalt Rahvusvahelise Siseaudiitorite Ühingu (edaspidi IIA) Standardile 1312 „Välishindamine“ ja tegevusjuhisele 1312-2 „Enesehindamine koos sõltumatu kinnitamisega“. Töörühm lähtus välishindamisel audiitortegevuse seaduse § 70 lõike 2 alusel kehtestatud ja 18.12.2011. a jõustunud rahandusministri määrusest „Siseaudiitori kutsetegevuse Standardite kehtestamine“², IIA väljaantud tegevusjuhistest ning järgis IIA „Kvaliteedi hindamise käsiraamatu“ metoodikat (*IIA Quality Assessment Manual, 6th Edition*).

Välishindamise töörühma juhtis finantskontrolli osakonna II auditi talituse juhataja Anu Alber (avaliku sektori üksuse siseaudiitor), kes vastab siseauditeerimise üldeeskirja § 11 lõikes 1 toodud tingimustele. Töörühma liige oli finantskontrolli osakonna nõunik Oliver Gross (atesteeritud siseaudiitor; avaliku sektori üksuse siseaudiitor). Hindamise eest vastutav isik oli osakonnajuhataja Kaur Siruli (avaliku sektori üksuse siseaudiitor).

Töörühma kvalifikatsioon, sõltumatus ja pädevus vastavad tegevusjuhises 1312-2 toodud nõuetele. Välishindamise töörühma liikmed omavad varasemat kogemust IIA metoodika järgsete hindamiste läbiviimisel.

Välishindamise aruanne koosneb kahest osast ja lisadest. Aruande A-osas on esitatud hindamise tulemused ja taustinformatsioon ning B-osas tähelepanekud ja soovitused, millele on lisatud SAO juhataja Margus Audova kommentaarid ning soovituste täitmise tähtajad. Lisas 1 on esitatud kokkuvõtte Standarditega vastavuse hindamisest ja lisas 2 sõltumatu välise hindaja kinnitus.

Välishindamise lõpparuanne edastatakse PRIA peadirektorile ja SAO juhatajale ning avalikustatakse Rahandusministeeriumi koduleheküljel.

Töörühm tänab PRIA peadirektorit, PRIA peadirektori asetäitjat ning PRIA teenistujaid välishindamise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

Kinnitan lõpparuande 19 leheküljel.

Välishindamise töörühma juht:

Anu Alber
Finantskontrolli osakonna
II auditi talituse juhataja

Välishindamise eest vastutav isik:

Kaur Siruli
Finantskontrolli osakonna juhataja

¹ „Täidesaatva riigivõimu asutuse siseauditeerimise üldeeskiri“

² Vastu võetud rahandusministri 13.12.2011. a määrusega nr 57.

A-OSA

Välishindamise tulemused

Töörühm tunnustab PRIA SAO järjepidevat tööd Standarditega vastavuse saavutamiseks ning SAO valmisolekut välishindamise läbiviimiseks. SAO juhataja on osakonda edukalt juhtinud ning SAO-d tunnetatakse nii organisatsioonis kui ka organisatsiooniväliselt kindlustandva ja nõuandva üksusena. SAO maine organisatsioonis on kõrge ning osakonna tegevus vastab PRIA peadirektori ootustele.

Välishindamise tulemusena jõudsiime järeldusele³, et PRIA SAO tegevus on olulises osas:

- vastavuses valdkonda reguleerivate õigusaktidega ning osakonna tegevust reguleerivad dokumendid on olulises osas piisavad ja asjakohased;
- tulemuslik põhimääruses ning muudes osakonna tegevust reguleerivates dokumentides sätestatud ülesannete täitmisel;
- tõhus ja mõjus pakutavate kindlustandvate ja nõuandvate tööde osas.

Siseaudiitorite kasutatavad töövõtted ja tehnikad ning teadmiste ja kogemuste kogum on olulises osas asjakohased tööülesannete täitmiseks.

SAO on jätkuvalt pühendunud kvaliteedi tagamisele ning enesehindamise tulemusena koostatud aruandes väljatoodud arenguvaldkondadele pööratakse asjakohast tähelepanu.

Kinnitame PRIA SAO enesehindamise tulemused ja nõustume enesehindamise aruandes toodud järeldusega, et SAO tegevus on üldiselt vastavuses siseauditeerimise definitsiooni, eetikakoodeksi ja siseaudiitori kutsetegevuse Standarditega.

Standardite 1321 ja 2430 kohaselt võib PRIA SAO oma tegevuses ja aruannetes kasutada väljendit „vastavuses siseaudiitori kutsetegevuse Standarditega“.

Standarditega üldiselt vastavuses olemine ei eelda täielikku vastavust, ideaalset olukorda ega parimat praktikat. Üldine vastavus võib tähendada, et SAO-l on mitmes valdkonnas arenemisvõimalusi. Sellest tulenevalt on välishindamise aruandes esitatud valdkonnad, kus SAO saab oma töö kvaliteeti täiustada ja seeläbi suurendada antavat lisaväärtust.

Aruande B-osas on välja toodud olulised tähelepanekud Standardite kohta, mis on hinnatud osaliselt vastavaks ja väheolulised tähelepanekud, mille osas SAO tegevus on üldiselt vastavuses Standarditega. Viimased viitavad arengukohtadele, kus on võimalik SAO tegevuse kvaliteeti veelgi täiustada. Samuti on toodud olulise tähelepanekuna välja ohukoht, mis võib avaldada olulist mõju PRIA SAO tegevuse vastavusele Standarditele (vt. tähelepanek 3). Hindamiskategooriad ja kokkuvõtte Standarditele vastavuse hindamisest on toodud lisa 1.

³ Välishindamise töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Välishindamise tulemusena antakse auditi objekti kohta põhjendatud kindlustunne, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

Kokkuvõte parimatest praktikatest

- Peadirektor ja juhtkond aktsepteerivad ja hindavad siseauditi funktsiooni. SAO tööst ja rollist saadakse aru ning siseauditeerimist nähakse juhtkonnale kindlust, nõu ning organisatsioonile lisaväärtust andva tegevusena;
- PRIA siseaudiitorid on juhtkonna ning auditeeritavate hinnangul usaldusväärsed ning hea mainega, kogenud ja omavad mitmekülgseid valdkondlikke (sh infotehnoloogia) teadmisi;
- PRIA SAO ning juhtkonna vahel on tihe infovahetus;
- PRIA SAO on PRIA riskide hindamise protsessi eestvedajaks, olles koostanud riskide hindamise juhendi tegevusriskide hindamiseks ja koondades riskide hindamise tulemused;
- PRIAs rakendatakse organisatsiooni sisekontrollisüsteemi kaardistamisel COSO meetodikat;
- SAO eestvedamisel (läbi nõuandva töö) on PRIA-s plaanis rakendada kontrolli enesehindamise (*Control self-assessment* - CSA) meetodikat;
- PRIA-s (sh SAO-s) on kasutusel ajaarvestuse süsteem (*TimeLogic*), mis loob eeldused asjakohaste juhtimisarvestuse meetodikate (nt tegevuspõhise eelarvestamine) kasutamiseks;
- PRIA SAO on välja arendamas SAO kuluarvestussüsteemi, et tuvastada SAO tegevuste maksumused;
- PRIA auditiuniversum ehk auditeeritavad valdkonnad on kaardistatud;
- PRIA SAO panustab sisekoolituste läbiviimisse;
- SAO töötajad on regulaarselt osalenud täienduskoolitustel ning tööplaanis on ette nähtud aeg kutseksamite sooritamiseks vajalikuks täiendõppeks;
- PRIA SAO juht teeb sisulist järelevalvet ning sellest säilitatakse kontroll-jälg töövõtu toimikus;
- Nõuandvate ja kindlustandvate tööde osas on SAO-s kasutusel auditi kvaliteedi tagamise kontroll-leht, mida täidetakse iga töö käigus;
- Auditi planeerimise etapis viivad siseaudiitorid läbi riskide hindamise;
- Auditi toimingute tulemusena tehtud tähelepanekud ja soovitused arutatakse läbi auditi tulemusi tutvustaval koosolekul, kus osaleb ka PRIA peadirektor ning lepatakse kokku soovitude täpne sisu ning täitmise tähtajad.

Kokkuvõte olulistest tähelepanekutest

- **Tähelepanek 3: Standard 2030 Ressursside juhtimine** - PRIA SAO eelarve vähenemise tõttu ei pruugi PRIA SAO olla alates 2015. a enam võimeline täitma makseagentuuri siseauditi ülesandeid ja lisama väärtust PRIA tegevustele selliselt nagu seda ootavad tippjuhtkond ja kõrgem juhtorgan;
- **Tähelepanek 4: Standard 2040 Poliitikad ja protseduurid** - PRIA SAO käsiraamat on ajakohastamata, täpsustamist vajavad mitmed siseauditeerimise põhimõtted ning nõuded dokumenteerimisele;
- **Tähelepanek 5: Standard 2110 Valitsemine** - SAO ei ole andnud hinnangut valitsemisprotsessidele ning SAO tööd reguleerivates dokumentides ei ole sätestatud valitsemisele hinnangu andmise põhimõtted;

- **Tähelepanek 8: Standard 2500 Seire teostamine** - Seire teostamine ei ole süsteemne ning kontrolljälg soovitude rakendamise seire teostamisest ei ole piisav.

Taustinformatsioon

Siseauditeerimise valdkonda reguleerib audiitortegevuse seadus ning siseauditeerimise üldeeskiri. Seaduse järgi on Standardite (sh siseauditeerimise definitsiooni ja eetikakoodeksi) järgimine kohustuslik kõigile siseaudiitoritele.

Standardi 1300 järgi tuleb siseauditi üksuse juhil välja töötada ja käigus hoida kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm (edaspidi kvaliteediprogramm). Kvaliteediprogramm hõlmab kõiki SAO tegevuse aspekte, sh nii sisemist kui välishindamist.

PRIA SAO viis läbi siseauditi üksuse kvaliteedi sisemise hindamise (edaspidi enesehindamine) ning koostas 24.01.2014. a enesehindamise aruande, milles jõuti järgmisele arvamusele: „Enesehindamise meeskond on arvamusel, et siseauditi üksus on üldises vastavuses Standardite ja eetikakoodeksiga“. Enesehindamine hõlmas SAO tegevust 2013. a ning enesehindamise toimingud viidi läbi ajavahemikul 02.12.2013. – 24.01.2014. a.

PRIA SAO juht pöördus 09.01.2014. a kirjaga finantskontrolli osakonna poole PRIA siseauditi üksuse kvaliteedi sisemisele enesehindamisele sõltumatu välise kinnituse saamiseks.

Välishindamine koosnes peamiselt enesehindamise toimingute ja tulemuste ülevaatusel ning pistelisest testimisest. Lisaks teostati välishindamise käigus järgmised toimingud:

- kohapealsed toimingud, sh valikuliselt auditi toimikute ja auditi aruannete hindamine;
- intervjuude⁴ läbiviimine;
- IIA meetodikal põhinevate PRIA SAO enesehindamise käigus täidetud töövahendite ülevaatamine;
- hinnangu andmine SAO tegevuse vastavusele kehtivatele õigusaktidele ning SAO põhimääruse ja muude tegevust reguleerivate dokumentide piisavusele ja asjakohasusele;
- SAO tegevuse vastavuse hindamine osakonna põhimääruses ja muudes tegevust reguleerivates dokumentides sätestatud ülesannete täitmisel.

Välishindamise tulemusena nõustume enesehindamise käigus tehtud tähelepanekutega. Lisaks on aruande B-osas toodud välishindajate tehtud täiendavad tähelepanekud ning hinnangud vastavatele Standarditele.

Välishindamise toimingud olid piiratud hindamise programmis sätestatud tegevustega ning töörühmale edastatud informatsiooniga. Juhul, kui töörühm oleks omanud teistsugust informatsiooni, oleksid töörühma tuvastatud tähelepanekud ning tehtud soovitusel võinud olla teistsugused.

---

⁴ Intervjuud PRIA peadirektoriga, peadirektori asetäitjaga, SAO juhataja ja siseaudiitoritega, Põllumajandusministeeriumi SAO juhatajaga ning KPMG Baltics OÜ nõustamisteenuste juhiga.

B-OSA

Tähelepanekud ja soovitused

1300 – Kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm (ÜV)

1311 – Sisemine hindamine (ÜV)

1. Tähelepanek – PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmis kirjeldatud põhimõtteid ei ole alati järgitud (Väheoluline)

1300 – Kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm

Standardi 1300 alusel peab siseauditi juht välja töötama ja käigus hoidma kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi, mis hõlmab kõiki siseauditi üksuse aspekte.

1311 – Sisemine hindamine

Standardi 1311 alusel peab sisemine hindamine hõlmama:

- Siseauditi üksuse tegevuse pidevat seiret ja
- Perioodilisi enesehindamisi või hindamisi teiste isikute poolt organisatsioonis, kellel on piisavad teadmised siseaudititavast.

PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm sätestab muuhulgas järgmised põhimõtted:

1. siseauditi tulemuslikkuse hindamisel teeb määratletud sihtväärtuste saavutamisest kokkuvõtte siseauditi juht või tema poolt volitatud isik järgneva aasta 31. jaanuariks;
2. soovituste täitmise jälgimiseks viiakse kaks korda aastas läbi järelauditid (orienteeruvalt 1. juuli ja 31. jaanuari seisuga).

Välishindamise toimingute käigus selgus, et SAO poolt ei ole läbi viidud siseauditi tulemuslikkuse hindamist, mis käsitleks 2012. a tegevuste põhjal ja 2013. a seisuga kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmis sätestatud kriteeriumite ja meetmete hindamist.

Samuti ei ole 2013. a viidud läbi järelauditeid soovituste rakendamise seiramiseks, kuid järeltegevusi on SAO juhataja sõnul ühel korral 2013. a jooksul teostatud (vt ka tähelepanek nr 8).

Risk:

Siseauditi tulemuslikkuse ebasüsteemsel hindamisel ei tuvastata SAO tulemuslikkuse kriteeriumi mõõdikutes põhjendamatuid kõrvalekaldeid. Soovituste rakendamise seiret ei teostata süsteemselt, mille tõttu soovitusi ei rakendata või ei rakendata õigeaegselt.

Soovitus:

Soovitame edaspidi viia SAO tulemuslikkuse hindamine läbi vastavalt kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmis toodud põhimõttele ja viia soovituste rakendamise seire läbi süsteemselt (vt ka tähelepanek nr 8 soovitus).

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Ajakohastame kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi 30.septembriks 2014. Soovituste rakendamise seire osas täpsustame seiretoimingute dokumenteerimist ja sagedust, mille kohaselt hakkame soovituste rakendamise kohta ülevaateid koostama

kvartaalselt. Põhimõtted kirjeldame SAO käsiraamatu uues redaktsioonis 30.septembriks 2014.

1300 – Kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm (ÜV)

1310 – Nõuded kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmile (ÜV)

2. Tähelepanek – PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm on ajakohastamata ning osade kvaliteedi tagamise programmis toodud tulemuslikkuse hindamise mõõdikutel puudub sihtväärtus (Väheoluline)

1300 – Kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm

Standardi 1300 alusel peab siseauditi juht välja töötama ja käigus hoidma kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi, mis hõlmab kõiki siseauditi üksuse aspekte.

1310 – Nõuded kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmile

Standardi 1310 alusel peab kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm hõlmama nii sisemist hindamist kui ka välishindamist.

PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm on kinnitatud 22. detsembril 2008. a ning seda ei ole kinnitamise järgselt ajakohastatud. Seetõttu sisaldab kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm järgmisi viiteid kehtetutele õigusaktidele või juhistele:

1. Punktis 2 toodud siseauditeerimise standardid (IIA standardid);
2. Vabariigi Valitsuse määrus nr 232;
3. Siseauditi hea tava.

Ühtlasi kasutakse siseauditi tulemuslikkuse hindamisel alljärgnevas tabelis toodud kriteeriumite mõõdikuid, mille sihtväärtuseid ei ole määratletud:

Kriteeriumid	Mõõdikud
1. Siseauditi kogemus	Aastad ja kuud audiitori kohta
2. Tähtsamate auditite leiud	Leidude arv
3. Välja antud raportid	Väljastatud raportite arv

Risk:

Kehtetutele õigusaktidele ja juhistele viitamisel ei järgita ajakohastes õigusaktides ja juhistes toodud põhimõtteid. Sihtväärtuseta mõõdikute kasutamisel ei ole võimalik tuvastada, milline on soovitud tulemus ning kas soovitud tulemus on saavutatud.

Soovitus:

Soovitame PRIA SAO-l kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi perioodiliselt ajakohastada ning kasutada siseauditi tulemuslikkuse hindamisel mõõdikuid, mille sihtväärtused on määratletud.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Ajakohastame kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi 30.septembriks 2014.

2030 – Ressursside juhtimine (ÜV)

3. Tähelepanek – PRIA SAO eelarve vähenemise tõttu ei pruugi PRIA SAO olla alates 2015. a enam võimeline täitma makseagentuuri siseauditi ülesandeid ja lisama

väärtust PRIA tegevustele selliselt nagu seda ootavad tippjuhtkond ja kõrgem juhtorgan (Oluline)

2030 – Ressursside juhtimine

Standardi 2030 alusel peab siseauditi juht tagama, et siseauditi ressursid on kinnitatud plaani täitmiseks asjakohased, piisavad ja mõjusalt rakendatud.

Tegevusjuhised 2030-1: Ressursside juhtimine

- 1. Siseauditi juht on otseselt vastutav siseauditi ressurside piisavuse ja juhtimise eest sellisel viisil, et oleks täidetud siseauditi põhimääruses sätestatud siseauditi üksuse ülesanded. See hõlmab mõjusat teavitamist ressursivajadustest ning aruandlust tippjuhtkonnale ja kõrgemale juhtorganile. Siseauditi ressursid võivad hõlmata töötajaid, teenuseosutajaid, finantstuge ja tehnoloogiapõhiseid audititehnikaid. Siseauditi ressurside piisavuse kindlustamine on lõppkokkuvõttes organisatsiooni tippjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani ülesanne, siseauditi juht peaks neid selle kohustuse täitmisel aitama.*
- 3. Siseauditi ressursid peavad olema piisavad, et viia auditi tegevusi läbi sellise ulatuse, sügavuse ja ajakohasusega, mida ootavad tippjuhtkond ja kõrgem juhtorgan ning mis on sätestatud siseauditi põhimääruses. Ressursiplaneerimise alased kaalutlused hõlmavad audituniiversumit, aasta tööplaani, ootusi auditiga kaetusele ja hinnangut ettenägematute tegevuste hulgalet.*

Välishindamise toimingute käigus tuvastati, et PRIA SAO 2013. a eelarve vähenes võrreldes 2012. a eelarvega ca 31%. Samuti on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt vähenenud PRIA SAO-s ametikohtade (10-lt 6-le) ja täidetud ametikohtade arv (10-lt 4-le). Samas seoses PRIA üldise finantsseisuga oli uute teenistujate värbamine välishindamise toimingute ajal peatatud.

Eelarve ja siseaudiitorite arvu vähenemise tõttu ei osale PRIA SAO teenistujad enam ka sertifitseerimisasutuse auditi toimingutes ega vii põllumajandusministeeriumi siseauditi osakonna tellimusel läbi Euroopa Kalandusfondi toimingute auditeid. Ressursside piiratus võis ühtlasi põhjustada soovitude rakendamise seire mittesüsteemse läbiviimise ning PRIA SAO käsiraamatu ja PRIA SAO kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi ajakohastamata jätmise (vt. tähelepanekud nr 2,4 ja 8).

PRIA kõrgem juhtorgan on teadlik, et PRIA SAO ressursipuudus hõlmab endas riski, et seoses uue rahastusperioodiga (2014-2020) ei pruugi PRIA SAO ressursid olla piisavad. Samuti on ka tippjuhtkonna liikme hinnangul PRIA SAO isikkoosseis hetkel liiga väike. Teistpidi on PRIA SAO ressurside vähendamist põhjendatud organisatsiooni kui terviku ressursi puudusega.

Välishindamise töörühma hinnangul esineb samuti oluline risk, et olemasoleva ressursiga ei suudeta uue rahastusperioodi raames makseagentuuri siseauditi poolt piisavalt audititega katta olulisi valdkondi ning ka muude SAO poolt osutatavate tööde maht ei pruugi vastata kõrgema juhtorgani ja tippjuhtkonna ootustele.

Risk:

Ressursi puuduse tõttu ei täida SAO makseagentuuri siseauditile esitatavaid nõudeid ning ei ole võimeline lisama väärtust PRIA tegevusele ja seda täiustama selliselt nagu seda ootavad tippjuhtkond ja kõrgem juhtorgan.

Soovitus:

Juhul kui PRIA SAO ülesannetest tulenevalt on vajalik, soovitame täiendavalt suurendada PRIA SAO ametikohtade arvu. Soovitame värvata siseaudiitoreid PRIA SAO täitmata ametikohtadele.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Ametikohtade vähenemine on olnud tingitud ka ülesannete liikumisest teistesse struktuuriüksustesse (arendusosakond ja kontrolliosakond). 2014. aasta teises pooles on plaanis täita üks vaba ametikoht siseauditi üksuses.

2040 – Poliitika ja protseduurid (OV)

4. Tähelepanek – PRIA SAO käsiraamat on ajakohastamata, täpsustamist vajavad mitmed siseauditeerimise põhimõtted ning nõuded dokumenteerimisele (Oluline)

2040 – Poliitika ja protseduurid

Standardi 2040 alusel peab siseauditi juht kehtestama poliitika ja protseduurid siseauditi üksuse juhtimiseks. Poliitikate ja protseduuride sisu ja vorm sõltuvad siseauditi üksuse suurusest ja struktuurist ning selle töö keerukusest.

PRIA SAO-le kohalduvad siseauditeerimise põhimõtted on kirjeldatud PRIA siseauditeerimise sise-eeskirjas⁵ ning PRIA SAO käsiraamatus (edaspidi käsiraamatus), mis on kinnitatud 25.06.2010. a.

Välishindajad nõustuvad PRIA enesehindamise aruandes toodud tähelepanekuga Standardi 2040 osas. Välishindajate hinnangul vajavad SAO käsiraamatus täpsustamist mitmed siseauditeerimise põhimõtted.

PRIA SAO käsiraamatus esinevad järgmised puudused:

- Viited õigusaktidele ja Standarditele on aegunud (käsiraamatu p. 1.1 ja 1.2);
- Siseaudiitori objektiivsuse kinnitamise vorm (käsiraamatu lisa 1 Sõltumatuse deklaratsioon) ei vasta Standardile 1100, mille kohaselt peab siseauditi üksus olema sõltumatu ja siseaudiitorid peavad oma töö tegemisel olema objektiivsed;
- Täpsustamist vajab dokumentide allkirjastamise nõue:
  - Käsiraamatus on reguleerimata, kes peab allkirjastama planeerimisdokumendid pärast seda, kui neisse on muudatusi tehtud. Planeerimisdokumendid (kava, ajaplaan, tööprogramm) allkirjastatakse pärast nende koostamist nii auditi juhi kui ka siseauditi eest vastutava isiku poolt. Kui planeerimisdokumentidesse tehakse muudatusi (näit. toimingute tööpaberisse lisatakse viited vastavale tööpaberile ja toimingute tegemise kuupäevad), siis need on allkirjastatud auditi juhi poolt, kuid mitte siseauditi eest vastutava isiku poolt.
  - Samuti on käsiraamatus reguleerimata, kes allkirjastavad memo vormi, intervjuu kokkuvõtte, tähelepanekute lehe ning aruande projekti;
- Auditi planeerimisdokumentides olev info on dubleeriv, mistõttu võiks kaaluda auditi ajaplaanis oleva info kokku panemist kas auditi kava või programmiga;

⁵ Kinnitatud 21. Juuni 2013 käskkirjaga nr 1-12/5

- Käsiraamatus on sätestamata nõue, et valimi kasutamisel tuleb koostada valimi tööpaber ning kinnitada see nii auditi juhi kui ka siseauditi eest vastutava isiku poolt;
- Käsiraamatus toodud siseaudiitori arvamuse liigid ei vasta praktikas kasutatavatele ning vajavad täpsustamist. Käsiraamatu p. 3.4 kohaselt on auditi aruandes auditeeritavale valdkonnale antav siseauditi arvamus kas puhas, märkustega või eitav. Siseauditeerimise sise-eeskirja järgi hinnatakse iga kindlustandva töö käigus sisekontrollisüsteemi toimimist skaalal: tulemuslik, parandamist vajav, oluliselt parandamist vajav, nõuetele mittevastav. Tegelikult hinnangut kategoriseeritud kujul ei anta, vaid audiitori arvamus tuuakse aruandes välja kokkuvõtva järeldusena kirjeldades peamisi puuduseid sisekontrollisüsteemis;
- Käsiraamatus vajab täpsustamist seire protsess. Seiret teostatakse käsiraamatu järgi kaks korda aastas ning teostatud seire kohta koostatakse aruanne. Siseauditeerimise sise-eeskirja järgi kontrollitakse soovitude rakendamist jooksvalt peale rakendamistähtaja saabumist. Tegelikult on seire protsess muutunud ning seire teostab jooksvalt siseauditi juht;
- Käsiraamatus vajab täpsustamist siseauditi juhi teostatav järelevalve. Käsiraamatu punktis 3.7 on reguleeritud, et siseauditi juht kinnitab kõik auditi planeerimisdokumendid (riskide hindamise tööpaber, kava, ajakava ning tööprogramm), omab jooksvat ülevaadet auditi käigust ning kinnitab auditi lõpparuande. Reguleerimata on siseauditi juhi poolne järelevalve auditi toimingute lõpus. Tegelikult teostab siseauditi juht asjakohast järelevalvet enne auditi aruande projekti auditeeritavale saatmist, mille tulemusena kinnitab aruande projekti;
- Nõuandvate tööde läbiviimise protsess ei ole kirjeldatud tervikuna, eristades seejuures selgelt töö teostamise ning dokumenteerimise erisuse võrreldes kindlustandvate töödega. Nõuandvate tööde läbiviimise põhimõtted ei ole kooskõlas audiitortegevuse seaduse §-ga 72, mille kohaselt nõuandva töö kohta esitab siseaudiitor aruande. Suuline konsulteerimine siseaudiitori kutsetegevuse hulka ei kuulu.

Risk:

Kui PRIA SAO käsiraamat ei sisalda detailsemalt protseduureegleid kõigi siseauditeerimise aspektide ja töövõtude kohta, ei ole tagatud kõigi üksuse tööülesannete ühtne ja kvaliteetne täitmine ning siseauditeerimise protsessi järjepidev toimimine.

Soovitus:

Soovitame täiendada PRIA SAO käsiraamatut tähelepanekus väljatoodud arvesse võttes, et tagada kõigi SAO ülesannete kvaliteetne ja ühtlane läbiviimine.

Lisaks soovitame parima praktikana PRIA SAOI minna üle elektroonsetele auditi toimikutele ning sätestada käsiraamatus vastavalt sellele dokumenteerimise põhimõtted.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Arvestame tähelepanekus toodud soovitustega. Käsiraamatu uue redaktsiooni kinnitame hiljemalt 30.septembriks 2014.

2110 – Valitsemine (OV)

5. Tähelepanek – SAO ei ole andnud hinnangut valitsemisprotsessidele ning SAO tööd reguleerivates dokumentides ei ole sätestatud valitsemisele hinnangu andmise põhimõtted (Oluline)

2110 – Valitsemine

Standardi 2110 kohustab siseauditi üksust hindama ja tegema asjakohaseid soovitusi valitsemise parandamiseks järgmiste eesmärkide saavutamisel:

- edendada organisatsioonis asjakohast eetikat ja väärtusi
- tagada organisatsioonis mõjus tulemusjuhtimine ja vastutus
- jagada riskide ja kontrollialast informatsiooni organisatsiooni vastavatele üksustele ja
- koordineerida kõrgema juhtorgani, sise- ja välisaudiitorite ja juhtkonna tegevusi ja neile informatsiooni jagamist.

Standardi 2110.A1 kohaselt peab siseauditi üksus hindama organisatsiooni eetikaalaste eesmärkide, programmide ja tegevuste kavandamist, teostamist ja mõjusust.

Standardi 2110.A2 järgi peab siseauditi üksus hindama, kas organisatsiooni infotehnoloogia valitsemine toetab organisatsiooni strateegiaid ja eesmärkide saavutamist.

Standardi 2210.A3 järgi on valitsemise, riskijuhtimise ja kontrollide hindamiseks vaja adekvaatseid kriteeriume. Siseaudiitorid peavad kindlaks tegema, millises ulatuses on juhtkond ja/või kõrgem juhtorgan kehtestanud adekvaatsed kriteeriumid, et määrata, kas eesmärgid ja sihid on saavutatud. Kui need on adekvaatsed, peavad siseaudiitorid kasutama neid kriteeriume omapoolsete hinnangute andmisel. Kui need on ebapiisavad, peavad siseaudiitorid töötama koos juhtkonna ja/või kõrgema juhtorganiga välja asjakohased hindamiskriteeriumid.

PRIA SAO ei ole valitsemise hindamise võimalusi organisatsioonis määratlenud. PRIA SAO tööd reguleerivates dokumentides ei ole sätestatud, kuidas valitsemise protsesside täiustamise panustatakse ning millistele töövõtudele tuginedes valitsemist hinnatakse. Spetsiifilist valitsemisprotsesside auditit ei ole PRIA SAO läbi viinud.

Risk:

Kui SAO ei ole selgelt määratlenud oma rolli valitsemise protsesside täiustamisel, siis ei ole tagatud, et SAO piisavalt panustab valitsemise teema arendamisse organisatsioonis.

Soovitus:

Soovitame SAOl:

- Koostöös juhtkonnaga defineerida valitsemise olemus ning leppida kokku valitsemise hindamise võimalused ning ulatus;
- Määratleda SAO tööd reguleerivates dokumentides valitsemise protsessile hinnangu andmise põhimõtted arvestades, et valitsemise protsessidesse panustamine saab toimuda nii nõuandva kui ka kindlustandva tegevuse kaudu. Valitsemisele on võimalik hinnangut anda nii üksikauditi raames kui ka organisatsiooniüleste protsesside toimivust hinnates. Kui valitsemisele hinnangu andmisel tuginetakse erinevatele SAO poolt läbiviidud audititele, siis soovitame kajastada auditi tööpaberites ning aruannetes vastavad protseduurid ning hinnangud.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Valitsemisprotsessidele hinnangu andmise põhimõtted kirjeldame 30. novembriks 2014.

2200 – Töö planeerimine (ÜV)

6. Tähelepanek – Auditi ajaplaanis ei põhjendata auditi aruande projekti kommenteerimise etapis toimunud ajaplaani muudatust (Väheoluline)

2200 – Töö planeerimine

Standardi 2200 kohaselt peavad siseaudiitorid iga töö jaoks koostama ja dokumenteerima plaani, mis sisaldab töö ulatust, eesmärke, ajakava ja ressursside jaotust.

2240.A1 - Tööprogramm peab sisaldama toiminguid informatsiooni kindlaks tegemiseks, analüüsimiseks, hindamiseks ja dokumenteerimiseks töö jooksul. Tööprogramm tuleb kinnitada enne töö teostamist ja mistahes muudatused selles viivitamata.

PRIA SAO-s koostatakse auditite planeerimise dokumentidena auditi kava, ajakava ja auditi tööprogramm. Auditi ajakava vormi kohaselt märgitakse muuhulgas auditi etappide kestvus, planeeritavad tähtajad, tegelik ajakava ja (hilisemalt) põhjendused erinevuste korral. Välishindamise töörühm tuvastas, et testitud PRIA SAO auditite raames märgiti lõplikkus ajakavas põhjendused, millest tulenevalt auditi toimingud kestsid rohkem kui planeeritud. Samas ei märgitud ajakavadesse, millest tulenevalt viibis auditi aruande esitamine ja kinnitamine alates auditi aruande projekti edastamisest auditeeritavale kommenteerimiseks.

Risk:

Auditi aruannetes toodud soovitusete rakendamine viibib põhjendamatult, kuivõrd auditi lõpparuande ja auditi abinõude plaani koostamine viibib.

Soovitus:

Soovitame iga auditi etapi juurde märkida põhjendused, mis tingisid antud auditi etapi planeeritud kestvuse pikendamise võrreldes planeerituga.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Arvestame tähelepanekus toodud soovitusel. Käsiraamatu uue redaktsiooni kinnitame hiljemalt 30.septembriks 2014.

2400 – Tulemuste aruandlus (ÜV)

7. Tähelepanek – Auditi aruannetes ei anta siseaudiitori arvamust lähtudes käsiraamatus ja sise-eeskirjas toodud põhimõtetest ning täpsustamist vajab tähelepanekute pealkirjade sõnastus (Väheoluline)

2410 – Aruandluse kriteeriumid

Standardi 2410 kohaselt peavad aruandluses olema toodud töö eesmärgid ja ulatus ning ka tehtud järeldused, soovitusel ja tegevuskavad.

2410.A1 – Lõplik aruandlus töö tulemuste kohta peab, kus asjakohane, sisaldama siseaudiitori arvamust ja/või järeldusi. Kui väljastatakse arvamus või järeldus, peab see võtma arvesse juhtkonna, kõrgema juhtorgani ja teiste huvirühmade ootusi ning olema

toetatud piisava, usaldusväärse, asjakohase ja kasuliku informatsiooniga edendada organisatsioonis asjakohast eetikat ja väärtusi.

2420 – Aruandluse kvaliteet

Standardi 2420 kohaselt peab aruandlus olema täpne, objektiivne, selge, lakooniline, konstruktiivne, täielik ja õigeaegne.

Auditi aruannetes antakse siseaudiitori arvamus lähtudes auditi ulatusest. Arvamus antakse kokkuvõtva järeldusena tuues välja peamised probleemid sisekontrollisüsteemis. Arvamust ei kategoriseerita vastavalt käsiraamatus toodud liikidele (vt ka tähelepanek 4). Hindajad on seisukohal, et iga kindlustandva töö käigus antav kategoriseeritud hinnang muudab aruandlust selgemaks ja informatiivsemaks ning aitab tulemusi kokku võtta koondarvamuse (Standard 2450) koostamisel.

Ühtlasi tuvastati toimingute käigus, et auditi aruannetes toodud oluliste tähelepanekute pealkirjad ei kajasta tähelepanekus kirjeldatud puuduse sisu.

Risk:

Kui siseaudiitori arvamust ei anta kategoriseeritult esineb risk, et siseauditi aruannete lugejad ei saa erinevate siseauditi aruannete arvamus omavahel võrrelda ning teostada asjakohaseid juhtimisotsuseid lähtuvalt hinnangu astmest. Tähelepaneku pealkirjas tähelepaneku sisu kajatamata jätmisel esineb risk, et auditeeritava valdkonna peamisest puudustest kiire ülevaate saamine on raskendatud.

Soovitus:

Soovitame SAOI:

- Iga kindlustandva töö käigus anda siseaudiitori arvamus kategoriseeritud kujul vastavalt siseauditeerimise sise-eeskirja punktis 16 toodud skaalale või vajadusel kirjeldada uus skaala;
- Lisada tähelepanekutele kokkuvõtlik pealkiri, mis kajastab lühidalt ja selgelt tähelepaneku sisu. Kui tähelepanekus on välja toodud finantsmõju (mitteabikõlblik kulu), siis soovitame see tähelepaneku pealkirjas välja tuua.

Hinnatava kommentaar ja soovitus täitmise tähtaeg:

Täiendame soovitusete osas siseauditi käsiraamatut 30. septembriks 2014.

2500 – Seire teostamine (OV)

8. Tähelepanek - Seire teostamine ei ole süsteemne ning kontrolljälg soovitusete rakendamise seire teostamisest ei ole piisav (Oluline)

2500 – Seire teostamine

Standardi 2500 kohaselt peab siseauditi juht sisse seadma ja käigus hoidma süsteemi seire teostamiseks juhtkonnale jagatud tulemustega tegelemise üle.

2500.A1 – Siseauditi juht peab sisse seadma järelkontrolli protsessi, et jälgida ja tagada juhtkonnapoolsete abinõude mõjus rakendamine või abinõude mitterakendamisest tuleneva riski aktsepteerimine tippjuhtkonna poolt.

PRIA SAO käsiraamatu punktis 3.5 on muuhulgas toodud järgmised auditi järeltegevuste teostamise põhimõtted:

1. Tähelepanekute rakendamise seire puhul jooksvat kontrolli SAO soovitude rakendamise üle üldjuhul ei teosta;
2. Soovitude rakendamine vaadatakse üle seire käigus. Seiret teostab SAO soovitavalt kaks korda aastas, võttes arvesse toimunud auditite ja nendes tehtud soovitude hulka;
3. Teostatud seire kohta koostatakse aruanne, kus tuuakse eraldi välja rakendamata jäänud soovitud. Seire aruanded esitatakse juhtkonnale, kes saab sealt ülevaate soovitude rakendamisest. Rakendamata soovitud lülitatakse järgmise seire tarvis seire andmebaasi;
4. Järelauditi või seire tegemise otsustab siseauditi juht. Planeeritud järelaudid ja seired kajastatakse siseauditi aasta tööplaanis. Järelaudit nagu teisedki auditid viiakse läbi käsiraamatus toodud auditeerimise korra kohaselt.

Välishindamise töörühma hinnangul ei taga käsiraamatus sätestatud nõue, mille järgi soovitude rakendamise seiret teostatakse kaks korda aastas, et soovitude õigeaegseks rakendamiseks seiratakse soovitude rakendamist piisava sagedusega.

Täiendavalt tuvastas välishindamise töörühm järgmised asjaolud:

1. Soovitude rakendamise seiret ja/või järelauditeid SAO 2013. a tööplaanis ei kajastatud;
2. SAO juhi sõnul viis SAO soovitude rakendamise seiret 2013. a läbi ühel korral, kuid 2014. a on soovitude rakendamise seirega väidetavalt rohkem ja jooksvalt tegeletud;
3. Lähtuvalt punktis 1 ja 2 toodust puudub töörühmal ka kindlus, et 2013. a jooksul on juhtkonnale esitatud seire aruandeid koos ülevaatega soovitude rakendamisest;
4. Seire tabelit peetakse ühes MS Exceli failis, mille tõttu puudub kontrolljälgi igakordselt läbi viidud seire tegevustest ning alati ei ole võimalik aru saada, millal konkreetse tähelepaneku osas seiret tehti;
5. Seiretabelis puuduvad viited soovitude rakendamist tõendavale tõendusmaterjalile.

Risk:

Soovitude rakendamise seiret ei teostata süsteemselt, mille tõttu soovitud ei rakendata või ei rakendata õigeaegselt. Puuduliku kontrolljälje tõttu ei ole võimalik tuvastada, millal, kelle poolt ja millises ulatuses on konkreetse soovitude rakendamise osas seiretegevusi läbi viidud. Soovitude rakendamise osas tõendusmaterjalile viidete puudumisel on soovitude rakendamise tuvastamine raskendatud.

Soovitus:

Soovitame SAO-l:

1. Muuta PRIA SAO käsiraamatus soovitude rakendamise seire sagedust sätestades kohustuse viia seiret läbi jooksvalt või vähemalt kord kvartalis võttes vajadusel arvesse ka seiritava(te) soovitud(ite) olulisust;
2. Järgida käsiraamatus sätestatud soovitude rakendamise seire põhimõtteid, sh anda juhtkonnale ja kõrgemale juhtorganile perioodilist ülevaadet soovitude rakendamise seire tulemustest;
3. Tagada kontrolljälje olemasolu igakordselt soovitude rakendamise seire tegevustest säilitades lisaks pidevalt uuenevate andmetega seiretabelile ka igakordset seiretegevuse läbiviimist tõendavad failid ja/või dokumendid;
4. Soovitude rakendamise seire üle järelevalve lihtsustamiseks viidata seiretabelis ka soovitude rakendamist tõendavale tõendusmaterjalile.

Hinnatava kommentaar ja soovituse täitmise tähtaeg:

Soovituste rakendamise seire osas täpsustame seiretoimingute dokumenteerimist ja sagedust, mille kohaselt hakkame soovituste rakendamise kohta ülevaateid koostama kvartaalselt. Põhimõtted kirjeldame SAO käsiraamatu uues redaktsioonis 30.septembriks 2014.

LISA 1. KOKKUVÕTE STANDARDITELE VASTAVUSE HINDAMISEST

Standarditele vastavuse hindamine ja hindamiskategooriad

Hinnangu andmisel lähtuti IIA „Kvaliteedi hindamise käsiraamatust“, milles esitatud hindamiskategooriad on järgmised:

- **Üldiselt vastavuses** (edaspidi ÜV) – SAO asjaomased struktuurid, reeglid ja protseduurid ning samuti ka protsessid, mille puhul neid rakendatakse, on vastavuses üksiku Standardi või eetikakoodeksi elemendiga kõigis olulistes aspektides. Alajaotuste ja põhikategooriate osas tähendab see üldist vastavust enamikule üksikutele Standarditele või eetikakoodeksi elementidele ja osalist vastavust ülejäänud jaotuses sisalduvatele üksikutele Standarditele.
- **Osaliselt vastavuses** (edaspidi OV) – SAO teeb pingutusi, et jõuda vastavusse üksiku Standardi, Standardite alajaotuse, põhikategooria või eetikakoodeksi elemendiga, kuid ei ole selles osas kõiki peamisi eesmärke saavutanud. Tavaliselt eksisteerivad märkimisväärsed võimalused Standardeid või eetikakoodeksit paremini rakendada või paremini saavutada SAO eesmärke. Mõned leitud puudustest võivad olla väljaspool SAO kompetentsitaset ja võivad tipneda soovitustega tippjuhtkonnale või nõukogule.
- **Ei ole vastavuses** (edaspidi EV) – SAO kas ei ole üksikust Standardist, Standardite alajaotusest, põhikategooriast või eetikakoodeksi elemendist teadlik, ei tee pingutusi nendega vastavuses olemiseks või ei suuda saavutada paljusid või ühtegi seatud eesmärkidest. Need vead ja puudused omavad enamasti märkimisväärset negatiivset mõju SAO mõjususele ja selle potentsiaalile asutuse jaoks lisaväärtust anda. Samuti võivad need endast kujutada olulisi parendusvõimalusi sh ka tippjuhtkonna või nõukogu tegevuses.

ÜLDINE HINNANG	ÜV	OV	EV
TUNNUSSTANDARDID 1000-1300	ÜV	OV	EV
1000 Eesmärk, õigused, kohustused ja vastutus	ÜV	OV	EV
1010 Siseauditeerimise definitsiooni, eetikakoodeksi ja Standardite tunnustamine põhimääruses	ÜV	OV	EV
1100 Sõltumatus ja objektiivsus	ÜV	OV	EV
1110 Organisatsiooniline sõltumatus	ÜV	OV	EV
1111 Otsene suhtlus kõrgema juhtorganiga	ÜV	OV	EV
1120 Individuaalne objektiivsus	ÜV	OV	EV
1130 Sõltumatuse või objektiivsuse kahjustamine	ÜV	OV	EV
1200 Asjatundlikkus ja nõutav ametialane hoolsus	ÜV	OV	EV
1210 Asjatundlikkus	ÜV	OV	EV
1220 Nõutav ametialane hoolsus	ÜV	OV	EV
1230 Jätkuv ametialane areng	ÜV	OV	EV
1300 Kvaliteedi tagamise ja täiustamise programm	ÜV	OV	EV
1310 Nõuded kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmile	ÜV	OV	EV
1311 Sisemine hindamine	ÜV	OV	EV
1312 Välishindamine	ÜV	OV	EV
1320 Aruandlus kvaliteedi tagamise ja täiustamise programmi kohta	ÜV	OV	EV

1321 Väljendi “vastavuses siseauditeerimise Standarditega” kasutamine	ÜV	OV	EV
1322 Mittevastavuse avaldamine	ÜV	OV	EV
TEGEVUSSTANDARDID 2000-2600	ÜV	OV	EV
2000 Siseauditi üksuse juhtimine	ÜV	OV	EV
2010 Planeerimine	ÜV	OV	EV
2020 Teavitamine ja kinnitamine	ÜV	OV	EV
2030 Ressursside juhtimine	ÜV	OV	EV
2040 Poliitikad ja protseduurid	ÜV	OV	EV
2050 Koordineerimine	ÜV	OV	EV
2060 Aruandlus tippjuhtkonnale ja kõrgemale juhtorganile	ÜV	OV	EV
2070 Väline teenuseosutaja ning organisatsiooni vastutus siseauditeerimise eest		N/A ⁶	
2100 Töö iseloom	ÜV	OV	EV
2110 Valitsemine	ÜV	OV	EV
2120 Riskijuhtimine	ÜV	OV	EV
2130 Kontroll	ÜV	OV	EV
2200 Töö planeerimine	ÜV	OV	EV
2201 Asjaolud, millega tuleb planeerimisel arvestada	ÜV	OV	EV
2210 Töö eesmärgid	ÜV	OV	EV
2220 Töö ulatus	ÜV	OV	EV
2230 Ressursside määramine töö jaoks	ÜV	OV	EV
2240 Tööprogramm	ÜV	OV	EV
2300 Töö teostamine	ÜV	OV	EV
2310 Informatsiooni kindlakstegemine	ÜV	OV	EV
2320 Analüüs ja hindamine	ÜV	OV	EV
2330 Informatsiooni dokumenteerimine	ÜV	OV	EV
2340 Järelevalve teostamine töö üle	ÜV	OV	EV
2400 Tulemuste aruandlus	ÜV	OV	EV
2410 Aruandluse kriteeriumid	ÜV	OV	EV
2420 Aruannete kvaliteet	ÜV	OV	EV
2421 Vead ja kajastamata jätmissed	ÜV	OV	EV
2430 Väljendi „läbi viidud vastavuses siseauditeerimise Standarditega“ kasutamine	ÜV	OV	EV
2431 Töö mittevastavuse avaldamine	ÜV	OV	EV
2440 Tulemuste levitamine	ÜV	OV	EV
2450 Koondarvamus	ÜV	OV	EV
2500 Seire teostamine	ÜV	OV	EV
2600 Otsus tippjuhtkonnapoolse riskide aktsepteerimise kohta	ÜV	OV	EV
EETIKAKOODEKS	ÜV	OV	EV

⁶ Siseauditi üksuseks ei ole väline teenuseosutaja, mistõttu Standard ei kohaldu PRIA-le.

LISA 2. SÕLTUMATU VÄLISE HINDAJA KINNITUS

Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna välishindamise töörühm viis 22.01-13.06.2014. a läbi **Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti** (edaspidi PRIA) **siseauditi osakonna** (edaspidi SAO) **enesehindamise sõltumatu välise kinnitamise** vastavalt Rahvusvahelise Siseaudiitorite Ühingu (edaspidi IIA) Standardile 1312 „Välishindamine“ ja tegevusjuhisele 1312-2 „Enesehindamine koos sõltumatu kinnitamisega“.

Välishindamise eesmärk oli hinnangu andmine PRIA SAO kindlustandvale ja nõuandvale tööle, sealhulgas selle vastavusele siseauditeerimise definitsioonile, eetikakoodeksile ja Standarditele (edaspidi *Standardid*).

Töörühm lähtus hindamisel audiitortegevuse seaduse § 70 lõike 2 alusel kehtestatud ja 18.12.2011. a jõustunud rahandusministri määrusest nr 57 „Siseaudiitori kutsetegevuse Standardite kehtestamine“, IIA väljaantud tegevusjuhistest ning järgis IIA „Kvaliteedi hindamise käsiraamatu“ metoodikat (*IIA Quality Assessment Manual, 6th Edition*).

Välishindamise töörühma juhtis finantskontrolli osakonna II auditi talituse juhataja Anu Alber (avaliku sektori üksuse siseaudiitor), kes vastab siseauditeerimise üldeeskirja § 11 lõikes 1 toodud tingimustele. Töörühma liige oli finantskontrolli osakonna nõunik Oliver Gross (atesteeritud siseaudiitor; avaliku sektori üksuse siseaudiitor). Hindamise eest vastutav isik oli osakonnajuhataja Kaur Siruli (avaliku sektori üksuse siseaudiitor).

Töörühma kvalifikatsioon, sõltumatus ja pädevus vastavad tegevusjuhises 1312-2 toodud nõuetele. Hindamise töörühma liikmed omavad varasemat kogemust IIA metoodika järgsete hindamiste läbiviimisel.

Välishindamise tulemusena jõuti järeldusele, et PRIA SAO tegevus on olulises osas:

- vastavuses valdkonda reguleerivate õigusaktidega ning osakonna tegevust reguleerivad dokumendid on olulises osas piisavad ja asjakohased;
- tulemuslik põhimääruuses ning muudes osakonna tegevust reguleerivates dokumentides sätestatud ülesannete täitmisel;
- tõhus ja mõjus pakutavate kindlustandvate ja nõuandvate tööde osas;

Siseaudiitorite kasutatavad töövõtted ja tehnikad ning teadmiste ja kogemuste kogum on olulises osas asjakohased tööülesannete täitmiseks.

Kinnitame PRIA SAO enesehindamise tulemused ja nõustume enesehindamise aruandes toodud järeldusega, et SAO tegevus on üldiselt vastavuses siseauditeerimise definitsiooni, eetikakoodeksi ja siseaudiitori kutsetegevuse Standarditega.

Standardite 1321 ja 2430 kohaselt võib PRIA SAO oma tegevuses ja aruannetes kasutada väljendit „vastavuses siseaudiitori kutsetegevuse Standarditega“.

Välishindamise töörühma juht:

Anu Alber
Finantskontrolli osakonna
II auditi talituse juhataja

Välishindamise eest vastutav isik:

Kaur Siruli
Finantskontrolli osakonna juhataja

13.06.2014